

TANQIDIY NAZAR, TAHLILIY TAFAKKUR VA INNOVATION G'UYALAR

CHET TILINI O'QITISHNING AN'ANAVIY VA INNOVATION USULLARINI QIYOSIY TAHLIL QILISH.

Temirova Shoir Gaybullaevna

E-mail: temirovashoira74@gmail.com,

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand Davlat universiteti,
rus tili kafedrasi o'qituvchisi, O'zbekiston.

Annotatsiya: Ushbu ilmiy maqolada xorijiy tillarni o'qitishning an'anaviy va innovatsion usullari qiyosiy tahlil qilinib, ularning afzalliklari va kamchiliklari zamonaviy ta'lim ehtiyojlari kontekstida ko'rib chiqiladi. Grammatika-tarjima va audio-lingual usullar kabi klassik yondashuvlarning samaradorligi innovatsion texnologiyalar, jumladan, raqamli platformalar, mobil ilovalar va o'yinga asoslangan ta'lim bilan solishtirgan holda ko'rib chiqiladi. Bu usullarning o'quvchilar motivatsiyasiga, muloqot qobiliyatlarini rivojlantirishga va o'quvchilarning individual xususiyatlariga moslashishiga ta'siriga alohida e'tibor beriladi.

Kalit so'zlar: o'qitish usullari, xorijiy tillar, an'anaviy usullar, innovatsion texnologiyalar, kommunikativ grammatika, raqamli vositalar.

СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ТРАДИЦИОННЫХ И ИННОВАЦИОННЫХ МЕТОДОВ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ.

Аннотация: В данной научной статье проводится сравнительный анализ традиционных и инновационных методов обучения иностранному языку, рассматриваются их преимущества и недостатки в контексте современных образовательных потребностей. Исследуется эффективность классических подходов, таких как грамматико-переводной и аудиолингвальный методы, в сравнении с инновационными технологиями, включая цифровые платформы, мобильные приложения и игровое обучение. Особое внимание уделяется влиянию этих методов на мотивацию учащихся, развитие коммуникативных навыков и адаптацию к индивидуальным особенностям обучающихся.

Ключевые слова: методика обучения, иностранные языки, традиционные методы, инновационные технологии, коммуникативная грамматика, цифровые инструменты.

COMPARATIVE ANALYSIS OF TRADITIONAL AND INNOVATIVE METHODS OF TEACHING A FOREIGN LANGUAGE.

Abstract: This scientific article presents a comparative analysis of traditional and innovative methods of teaching foreign languages, examining their advantages and

disadvantages in the context of modern educational needs. The study evaluates the effectiveness of classical approaches, such as the grammar-translation method and the audio-lingual method, in comparison with innovative technologies, including digital platforms, mobile applications, and game-based learning. Special attention is paid to the impact of these methods on student motivation, the development of communicative skills, and adaptation to individual learning styles.

Keywords: *teaching methodology, foreign languages, traditional methods, innovative technologies, communicative grammar, digital tools.*

Hozirgi kunda chet tillarini o'rganish shaxsiy rivojlanish uchun tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda. Biroq, buning uchun, an'anaviy o'qitish usullari har doim ham kerakli natija beravermaydi. Shu sababli, bugungi kunda ko'proq odamlar chet tilini o'qitishning innovatsion usullariga murojaat qilmoqdalar.

O'qitishning innovatsion usullari zamonaviy texnologiyalarga asoslangan bo'lib, tilni yanada samarali va qiziqarli o'rganish imkonini beradi. Ushbu usullardan biri kommunikativ grammatika usuli bo'lib, u tilni muloqot orqali o'rganish va real vaziyatlarda tildan amaliy foydalanishni o'z ichiga oladi. Ushbu uslub nutq, yozish, tinglash va o'qishni tushunish qobiliyatlarini rivojlantirishga imkon beradi.

Yana bir innovatsion texnika - o'yinlar orqali o'rganish usuli. Ushbu uslub til o'rganish uchun o'yinlardan foydalanishga asoslangan. O'yinlar o'quvchilarga til o'rganishga o'yin usulida jalb qilish imkonini beradi, bu esa o'quv jarayonini yanada qiziqarli va samarali qiladi.

Internet va mobil ilovalar orqali o'qitish usullari ham mavjud. Bu usullar kompyuter yoki mobil telefon yordamida istalgan joyda va istalgan vaqtda til o'rganish imkonini beradi. Bu usullar o'quvchilarga tilni yanada samarali o'rganishga yordam beradigan keng ko'lamli darslar, testlar va topshiriqlarni taklif etadi.

Umuman olganda, til o'rgatishning innovatsion usullari til o'rganishni yanada samarali va qiziqarli qiladi. Ular sizga gapirish, yozish, tinglash va o'qishni tushunish qobiliyatlarini rivojlantirishga imkon beradi. Bundan tashqari, ular istalgan vaqtda va istalgan joyda tilni o'rganish imkonini beradi, bu esa o'quv jarayonini yanada moslashuvchan va qulay qiladi.

Yangi texnologiya va yondashuvlardan foydalanishga asoslangan innovatsion o'qitish usullari va an'anaviy o'qitish usullari o'rtasida o'xshashliklar hamda sezilarli farqlar mavjuddir.

O'xshashliklar:

Birinchidan, an'anaviy va innovatsion o'qitish usullari nutq, o'qish, yozish va tinglab tushunish qobiliyatlarini rivojlantirishga qaratilgan. Shuningdek, ular talabalar uchun o'quv materiallari va topshiriqlarini taklif qilishadi.

Ikkinchidan, ikkala usulning maqsadi talabalarga tilni to'liq bilishga yordam berishdir. Ikkala usul ham chet tilida muloqot qilish uchun zarur bo'lgan bilimlarni olish imkoniyatini beradi.

Uchinchidan, an'anaviy va innovatsion o'qitish usullari ona tilida so'zlashuvchilar bilan muloqot qilish imkoniyatini taqdim etadi, bu esa chet tillarini o'rganishda muhim tarkibiy qism hisoblanadi.

Farqlar:

1. An'anaviy o'qitish usullari darsliklardan, ma'ruza va mashqlardan foydalanishga asoslanadi. Boshqa tomondan, innovatsion texnikalar mobil ilovalar, onlayn kurslar va o'yinlar kabi yangi texnologiyalardan foydalanadi.

2. An'anaviy o'qitish usullari grammatika va imloga urg'u beradi. Innovatsion usullar, aksincha, ko'proq muloqotga va real vaziyatlarda tildan amaliy foydalanishga qaratilgan.

3. An'anaviy o'qitish usullari ko'pincha guruh mashg'ulotlariga yo'naltirilgan bo'lsa, innovatsion usullar istalgan vaqtda va istalgan joyda o'rganish imkonini beradi.

4. Innovatsion o'qitish usullari odatda an'anaviy usullarga qaraganda interaktivdir. Ular talabalarga ona tilida so'zlashuvchilar bilan muloqot qilish, shuningdek, turli o'yinlar va tadbirlarda ishtirok etish imkoniyatini beradi.

Shu sabab, o'qitish usullarini tanlash o'quvchilarning maqsadlari va individual xususiyatlariga bog'liq. An'anaviy o'qitish usullari hali ham samarali bo'lishi mumkin, ammo innovatsion usullar til o'rganishga yanada qiziqarli va samaraliroq bo'lishi mumkin bo'lgan yangi yondashuvlarni taklif qiladi.

Chet tillarini o'rganish zamonaviy dunyoning ajralmas qismi bolishi bilan bir katorda, o'qitish metodikasini ham tanlash qiyin vazifa bo'lishi mumkin. Quyuda o'quv maqsadlari va talabalarning individual xususiyatlariga qarab har bir usulning samaradorligini ko'rib chiqiladi.

An'anaviy o'qitish usullari:

Til bo'yicha chuqur bilim olishga intilayotganlar uchun darsliklar, ma'ruzalar va mashqlar kabi an'anaviy o'qitish usullari samarali bo'lishi mumkin. Ular odatda grammatika va imloga e'tibor berishadi, bu tildan akademik yoki professional maqsadlarda foydalanishni rejalashtirganlar uchun foydali bo'lishi mumkin. Shuningdek, guruh darslarini va boshqa talabalar bilan muloqot qilishni afzal ko'rganlar uchun an'anaviy usullar ko'proq mos tanlov bo'lishi mumkin.

Biroq, chet tilida gapirishni yoki uni kundalik hayotda qo'llashni tezda o'rganmoqchi bo'lganlar uchun an'anaviy usullar samarali bo'lmasligi, ular zerikarli va qiziq bo'lmasligi mumkin, bu esa o'quvchilarning qiziqishi va motivatsiyasini yo'qotishiga olib kelishi mumkin.

Innovatsion o'qitish usullari:

Chet tilida so'zlashishni tez o'rganib, undan kundalik hayotda foydalanishni xohlovchilar uchun mobil ilovalar, onlayn kurslar va o'yinlar kabi innovatsion ta'lim usullari samaraliroq bo'lishi mumkin. Ular odatda muloqotga va real hayotda tildan amaliy

foydalanishga e'tibor qaratadilar, bu esa ularni talabalar uchun yanada qiziqarli va samaraliroq qiladi.

Innovatsion usullar, shuningdek, istalgan vaqtda va istalgan joyda o'qish imkoniyatini beradi, bu ularni vaqtlari cheklangan yoki guruh mashg'ulotlariga qatnasha olmaydiganlar uchun yanada moslashuvchan va qulay qiladi.

Biroq, tilni chuqur bilishni yoki undan ilmiy yoki professional maqsadlarda foydalanishni xohlaydiganlar uchun innovatsion texnikalar etarli bo'lmasligi hamda, ular tilni chuqur bilish uchun etarli materiallar va tadbirlarni taqdim etmasligi ham mumkin.

O'qitish usulini tanlash:

O'qitish usullarini tanlash o'quvchilarning maqsadlari va individual xususiyatlariga bog'liq. An'anaviy o'qitish usullari hali ham tilni chuqur bilishga intilayotgan yoki guruh darslarini afzal ko'rganlar uchun samarali bo'lishi mumkin.

Lekin, chet tilida gapirishni yoki uni kundalik hayotda qo'llashni tezda o'rganmoqchi bo'lganlar uchun innovatsion usullar samaraliroq bo'lishi mumkin. Sizning ehtiyojlaringiz va o'rganish uslubingizga eng mos keladigan metodologiyani tanlash muhimdir. Tanlangan texnikadan qat'i nazar, to'liq malakaga erishish uchun doimiy ravishda mashq qilish va tilni real vaziyatlarda qo'llash muhimdir.

Zamonaviy dunyoda ko'plab o'qitish usullari mavjud bo'lib, ularning har biri o'zining afzalliklari va kamchiliklariga ega. Biroq, maksimal ta'lim samaradorligiga erishish uchun o'quv maqsadlari va o'quvchilarning individual xususiyatlariga qarab usullarni tanlash kerak.

Masalan, o'rganishdan maqsad asosiy bilim va ko'nikmalarni egallash bo'lsa, ma'ruza, darslik, test kabi an'anaviy o'qitish usullari eng samarali bo'ladi. Bu usullar axborotni strukturalash imkonini beradi va o'quvchilarga materialni mustaqil o'zlashtirish imkoniyatini beradi.

Biroq, ta'limning maqsadi ijodiy fikrlash va ijodkorlikni rivojlantirish bo'lsa, unda loyiha faoliyati yoki o'rganishning o'yin shakllari kabi noan'anaviy usullardan ko'proq foydalanish kerak. Bu usullar o'quvchilarning individual qobiliyatlarini namoyon etishi va ijodkorligini rivojlantirish imkonini beradi.

Talabalarining individual xususiyatlarini hisobga olish ham juda muhimdir. Misol uchun, agar talaba diqqatni jamlashda muammolarga duch kelsa, interfaol o'qitish usullaridan foydalanish unga materialni yaxshiroq o'zlashtirishga yordam beradi. Agar talaba yuqori darajadagi motivatsiya va mustaqillikka ega bo'lsa, u holda loyiha faoliyatidan foydalanish uning uchun eng samarali ta'lim usuli bo'lishi mumkin.

Shunday qilib, o'qitish usullarini tanlashda o'quv maqsadlari va o'quvchilarning individual xususiyatlariga asoslanishi kerak. Har bir usulning o'ziga xos afzalliklari va kamchiliklari bor va faqat to'g'ri tanlangan usul sizga maksimal ta'lim samaradorligiga erishish va maqsadlaringizga erishish imkonini beradi.

An'anaviy va innovatsion o'qitish usullarining qiyosiy tahlili shuni ko'rsatdiki, ularning har biri o'ziga xos afzallik va kamchiliklarga ega. An'anaviy o'qitish usullari ko'proq tizimli

TANQIDIY NAZAR, TAHLILIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'OYALAR

va natijaga yo'naltirilgan bo'lishi mumkin, ammo ular o'quvchilar uchun unchalik qiziq va rag'batlantirmaydi. Innovatsion o'qitish usullari interaktiv bo'lishi va o'quvchilarning ijodini rag'batlantirishi mumkin, ammo ular kamroq tuzilgan va natijaga yo'naltirilgan bo'lishi mumkin.

Xulosa qilib shuni aytishimiz mumkinki, chet tilini o'qitish usullarini tanlash o'quvchilarning o'quv maqsadlari va individual xususiyatlariga bog'liq. Asosiy bilim va ko'nikmalarni o'rgatishda ma'ruzalar, darsliklar va testlar kabi an'anaviy usullar samarali bo'lishi mumkin, lekin ijodiy fikrlash va ijodkorlikni rivojlantirish uchun loyiha asosida o'qitish yoki o'yinga asoslangan o'qitish kabi noan'anaviy usullardan ko'proq foydalanish kerak.

Natijada, chet tilini o'qitish usulini tanlashda o'quv maqsadlari va o'quvchilarning individual xususiyatlariga asoslanishi kerak. An'anaviy va innovatsion usullarning kombinatsiyasi maqsadlaringizga erishish va o'rganish samaradorligini oshirishda eng samarali bo'lishi mumkin.

ADABIYOTLAR RO'YXATI.

1. Kuznetsova, E. A. Chet tillarini o'qitishning an'anaviy va innovatsion usullari: afzalliklari va kamchiliklari. Innovatsion fan. – 2017. – 2-son (14). – 55-57-betlar.
2. Xmelevskaya, E. V. Chet tillarini o'qitishning an'anaviy va innovatsion usullari. Yosh olim. – 2016. – 4-son (106). – 39-41-betlar.
3. Petrova, O. A. Zamonaviy maktabda chet tillarini o'qitishning an'anaviy va innovatsion usullari. Ilmiy suhbat. – 2018 yil. – No 4 (34). – 206-213-betlar.
4. Lebedeva, N. A. Ingliz tilini o'qitishning an'anaviy va innovatsion usullari: qiyosiy tahlil. Til va madaniyat. – 2015. – 2-son (26). – 58-64-betlar.
5. Borisova, O. A. Raqamli transformatsiya sharoitida chet tillarini o'qitishning an'anaviy va innovatsion usullari. Pedagogika fanlari. – 2019 yil. – 1-son (97). – 141-145-betlar.